

Hoofdstuk 143

Lieve kleinkinderen,

Mijn moeder was een gelovige vrouw. Zij vertelde mij eens, dat toen zij in 1928 samen met mijn vader naar Canada was geëmigreerd en daar in grote armoede verkeerde, zij geleerd had om echt te bidden voor haar dagelijks brood.

‘Geef ons heden ons dagelijks brood.’

Ja, want eten was er niet in het huis, in de hut in de binnenlanden waarin zij samen met mijn vader woonde.

Maar toch kwam er steeds weer uit onverwachte hoek eten op tafel.

Toen mijn vader in 1952 stierf, moest mijn moeder van een heel klein pensioentje rondkomen. Mijn vader had maar weinig pensioenjaren opgebouwd. Van een boer op Kollumerpomp, die geen lid was van onze kerk, kreeg zij eens zomaar een wintervoorraad aardappelen.

Hulp krijgen van mensen van wie je het niet verwacht, dat gebeurt vaker.

Hoofdstuk 143 - De laatste koning - 2 koningen 23, 24 en 25

Na de dood van de vrome koning Hizkia volgde zijn zoon Manassa hem op. Hij was nog maar twaalf jaar, toen zijn vader overleed. Maar al heel snel werd duidelijk dat hij in niets op zijn vader leek. De offerhoogten die zijn vader had laten afbreken, bouwde hij weer op en in de tempel van Salomo plaatste hij beelden van de zon, de maan en de sterren.

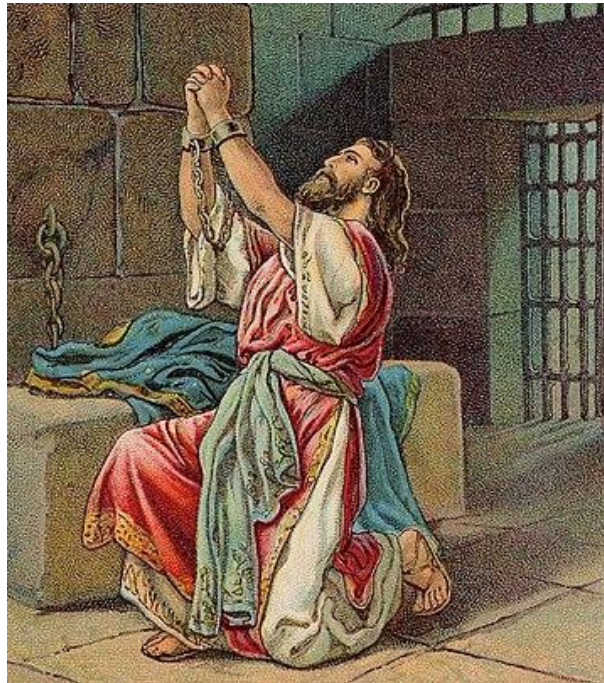
Maar hij deed nog veel erger dingen: Overal in het land stelde hij waarzeggers aan. Hij liet zich in met duivelskunstenaars en het ergste was dat hij zelfs in het dal van Hinnom zijn eigen kinderen offerde aan de god Moloch.

De afgod Moloch wilde kinderooffers.

Hij was goddelozer dan welke koning in Juda en in Israël ooit was geweest. Door hem ging het volk totaal de verkeerde kant uit. Slechts enkelen bleven de God van Israël trouw en brachten hem offers. Maar zulke mensen werden met de nek aangekeken en minderwaardig behandeld. Ja, ze werden zelfs onderdrukt en vervolgd. De straf bleef niet uit.

Koning Manasse die jaren lang een trouw vazal van de koning van Assyrië was geweest kwam in opstand, maar dat mislukte. Hij werd als gevangene met een haak door zijn neus naar de stad Babel gebracht, waar in die jaren de Assyriërs ook de baas waren.

Koning Manasse kreeg spijt van al zijn verkeerde daden.

Daar in de stad Babel kreeg hij berouw en bekeerde zich. Toen hij later in Jeruzalem terugkeerde en daar ook weer koning werd, deed hij zijn best om het land weer te zuiveren van alle vreemde altaars die hij zelf opgericht had. Maar het lukte hem niet zijn volk zich ook tot de Heer terug te laten keren. De mensen in Juda bleven de afgoden dienen. Het naderend onweer van Gods toorn kwam steeds dichterbij.

Steeds kwamen er profeten die het komende oordeel aankondigden en het volk waarschuwden. Maar de mannen van Jeruzalem luisterden niet naar hen. Zij geloofden eenvoudig **niet** dat de Heer hen zou overgeven in de macht van de heidenen. Zij waren toch Gods eigen volk? En zijn tempel en zijn heilige ark waren toch bij hen! Wanneer het land Juda ten onder zou gaan dan had de Heer geen eigen land en geen eigen volk meer. *En wat is nu een God zonder land en volk?*

En daar kwam nog bij: Had de Heer niet aan David beloofd dat er altijd een koning uit zijn geslacht op de troon in Jeruzalem zou zitten? En diezelfde mensen die God tot het uiterste tergden en zich van Gods Woord niets aantrokken, durfden ook nog te zeggen: *‘Wij zijn Gods eigen volk en Hij zal ons beschermen en optreden tegen onze vijanden!’*

De zoon van Manasse, Amon, was niet veel beter dan zijn vader. Hij is slechts twee jaar koning geweest en toen werd hij vermoord. Weer hing de toekomst van Davids huis aan een zijden draadje. De kroonprins die nu zijn vader op moest volgen, was nog maar acht jaar oud. De moordenaar kreeg geen kans om zelf koning te worden, want het volk maakte de kleine Josia koning. En zijn dienaren regeerden het land, net zolang tot hij zelf het bewind kon overnemen. Toen bleek dat de jonge koning **geen** aardje naar zijn vaartje had. Hij leek in niets op zijn vader, maar diende trouw de Heer en liep in de voetsporen van koning Hizkia.

Met strenge hand begon hij het land te zuiveren. Waar hij zelf bij stond werden altaars op offerhoogten omgekapt en afgodsbeelden werden met mokers stukgeslagen. Zelfs over de grenzen heen, in het land van de Samaritanen in Bethel brak hij het altaar af en sloeg het gouden kalf aan gruzelementen. Zo maakte hij het Godswoord waar, dat in de tijd van koning Jerobeam over dit altaar gesproken was.

Koning Josia liet het gouden kalf in Bethel aan gruzelementen slaan.

Toen koning Josia het hele land van de afgoden gezuiverd had en de tempel gereinigd was, riep hij het volk op om naar Jeruzalem te komen. Met elkaar sloten ze opnieuw een verbond met de Heer. Zo was Juda nog één keer zoals het

in oude tijden was geweest: het volk van God en het leek erop, alsof alles nog goed zou komen.

Maar nog niet eens veertig jaar oud, stierf koning Josia in de strijd tegen Necho, de Farao van Egypte. Na hem is er niet weer een koning in het land van Juda geweest, die de Heer diende. De goed dertig jaar van Josia's regering was voor dit ongehoorzame volk de laatste kans geweest. Maar de vorsten van Juda wilden niet anders dan de afgoden dienen. Na de dood van koning Josia keerden ze zich voorgoed af van de Heer.

De zoon van Josia, Joahaz, is maar drie maanden koning geweest. De Farao van Egypte nam hem gevangen en bracht hem naar Egypte. Zijn broer Jojakim volgde hem op. Elf jaar lang zat deze zoon van de vrome Josia op de troon en deed alleen maar wat kwaad was in de ogen des Heren. Elk jaar moest hij en zware schatting naar Egypte brengen. En terwijl het volk zwaar uitgemolken werd om die schatting bijeen te brengen, leefde de koning met zijn vrienden in grote weelde. De armen werden verdrukt, de slaven mishandeld en in Jeruzalem werd onschuldig bloed als water vergoten.

En toen kwam de straf: uit het verre Babel kwam een jonge veldheer met zijn leger en omsingelde de stad Jeruzalem. Tevergeefs vroeg koning Jojakim om hulp uit Egypte. In de strijd buiten de poorten van de stad Jeruzalem viel hij in handen van de vijand. Zijn zoon Jojachin volgde hem op. Slechts drie maanden kon hij het volhouden en toen gaf hij zich over aan de hoge ambtenaren van Nebukadnezar. Voor het eerst trokken de Chaldeeën - zo werden de inwoners van de stad Babel genoemd - Jeruzalem, de stad van God binnen.

Nebukadnezar verwoestte deze sterke vesting niet. De stadsmuren werden niet afgebroken. Deze stad Jeruzalem zou hem misschien nog eens van pas komen in zijn strijd tegen Egypte.

De broer van Jojachin, zijn naam was Mattanja, werd door Nebukadnezar aangesteld als de nieuwe koning van Juda. Natuurlijk moest hij de koning van Babel onderdanig zijn. Precies doen wat die wilde. Ja, dat had Nebukadnezar hem goed ingeprent. Nooit mocht hij de Farao van Egypte om hulp vragen. Hij moest de koning van Babel trouw blijven. Als hij gehoorzaamde, dan zou hij tot zijn dood toe, als koning in Jeruzalem mogen blijven wonen. Maar, deed hij dat niet, dan zou hij sterven en de stad Jeruzalem verwoest worden. Hij had maar te kiezen....

Mattanja beloofde alles. Om zeker van zijn zaak te zijn liet Nebukadnezar hem met dure eden in de naam des Heren zweren dat hij zich aan zijn beloftes zou houden. En omdat hij zijn beloftes nooit zou vergeten, gaf Nebukadnezar hem een nieuwe naam: Sédekia, wat betekende: 'de Heer is mijn gerechtigheid.'

Nebukadnezar reisde met een gerust hart terug naar zijn eigen land. Dat kleine landje Juda, onder leiding van zijn nieuwe koning, zou voor hem een ver vooruitgeschoven verdedigingspunt zijn tegen het land Egypte. Sédekia zou nooit tegen hem in opstand durven komen. Iemand die zulke beloftes heeft gedaan en die met dure eden in de naam van zijn eigen God heeft bevestigd, die breekt zijn woord niet!

Ja, dat dacht Nebukadnezar, maar hij wist niet dat veel koningen van Juda heel vaak hun beloftes aan de Heer niet nakwamen. Een heiden zoals hijzelf was, die gehoorzaamde zijn goden. Maar de mannen van Israël deden juist vaak wat de Heer hun God verboden had!

Ook Sédekia verbrak de eed-van-trouw die hij gezworen had. Hij maakte zich los van Babel. Bodenvan hem gingen naar de Farao van Egypte en vroegen om hulp. Natuurlijk beloofde de Farao alles wat Sédekia vroeg. Hij was toch niet van plan om dat kleine landje Juda te helpen. En dan kun je gemakkelijk van alles beloven.

Toen Nebukadnezar hoorde dat Sédekia tegen hem in opstand was gekomen, kon hij het eerst gewoon niet geloven. *Kon een koning die in de naam van zijn eigen God zo gezworen had, zijn woord breken?* Toen hij de bewijzen in handen kreeg, werd hij vreselijk kwaad. Die valse verrader.... Hij kreeg hem wel en de stad Jeruzalem zou hij met de grond gelijk maken! Dat zou misschien niet zo gemakkelijk gaan, want de stad was op een berg gebouwd. Maar ook al zou het jaren duren, hij zou rechtsdag houden over die eedbrekers!

Nebukadnezar was ondertussen koning van Babel geworden. Met zijn groot leger trok hij het westen in. Er waren meer koningen tegen hem in opstand gekomen en die wilde hij nu allemaal weer onderwerpen. Het was de tiende maand van het negende jaar dat Sédekia regeerde, toen Nebukadnezar de stad Jeruzalem omsingelde en alle wegen afsloot.

Nebukadnezar was koning van Babel geworden.

In zijn paleis in Jeruzalem zat koning Sédekia op zijn troon en sidderde voor de wraak van de Chaldeeër Nebukadnezar. Waarom was hij toch ook in opstand gekomen? Ja, waarom? Hij had spijt als haren op zijn hoofd. Hij wilde dat hij nooit naar zijn raadgevers, naar de vorsten van Juda geluisterd had! Zij hadden hem bewerkt om met Babel te breken en hulp te vragen aan Egypte. Maar de Farao kwam niet!

Als dit nu eens zijn einde zou worden? Het begin van zijn ondergang? Hij had de profeet Jeremia laten komen en gevraagd om een Godswoord. Maar was het wel een Godswoord dat hij te horen had gekregen? Volgens zijn raadgevers was deze profeet een leugenaar en een zwartkijker. Hij had gezegd dat ze de poorten open moesten zetten en Nebukadnezar hulde brengen. Deden ze dat niet, bleven ze zich tot het einde toe verzetten, dan zou de stad verwoest worden en de koning en zijn helpers zouden door het zwaard gedood worden!

Eigenlijk wilde Sédekia het advies van Jeremia wel opvolgen, maar zijn raadsliden moesten daarover meebeslissen. En zij wilden er geen praat over horen. Nu nog, met de Chaldeeërs voor de poorten van de stad, geloofden zij vast en zeker dat alles goed zou komen. Juda was het oude volk van God, de tempel was het huis van God, de Heer zou zeer zeker tussenbeide komen. En die heidenen zouden allemaal gedood worden, net zoals Hij al zo vaak gedaan had!

En het Godswoord van de profeet Jeremia? Dat was een leugen. Jeremia was een verrader die het stiekem met de vijand hield. Misschien werd hij er wel voor betaald!

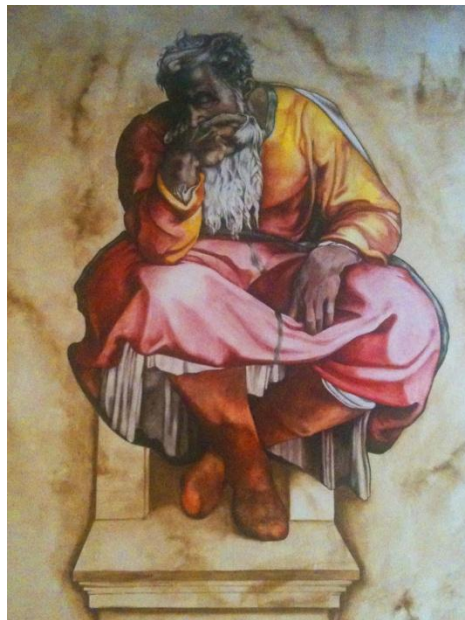

Jeremia was een verrader die het stiekem met de vijand hield.

Een paar weken later leek het erop dat de vorsten van Juda gelijk zouden krijgen. De soldaten op de stadsmuren zagen de Chaldeeërs wegmarcheren, het zuiden in. De vorsten van Juda lachten vergenoegd. Waar bleef die profeet Jeremia nu met zijn praatjes? De vijand was weg en Jeruzalem was vrij! Die Godsmann moest zich schamen, dat hij zulke praatjes de wereld instuurde. En toen Jeremia op zekere dag de poort uitliep, omdat hij voor zaken naar Bethlehem moest, hielden ze hem aan.

‘Jij wilt naar jouw vrienden, de Chaldeeërs,’ zeiden ze tegen hem. ‘Jij wilt overlopen naar de vijand.’

Maar wat Jeremia ook zei, ze geloofden hem niet. Ze namen hem gevangen en sloten hem op in de gevangenis. En koning Sédekia durfde er niets van te zeggen.

De profeet Jeremia in de gevangenis.

Korte tijd later kreeg de profeet toch gelijk: het leger van Nebukadnezar kwam terug en omsingelde opnieuw de stad Jeruzalem. Maar hun ongelijk bekennen en Jeremia vrijlaten? Nee, ze brachten hem zelfs naar een andere gevangenis, een soort van diepe kelder met diepe kuilen erin. Het was een vreselijke plaats om in gevangen te zitten. Geen straaltje zonlicht kwam naar binnen en als je een verkeerde stap deed viel je in een diepe kuil, waar je stierf in het zuigende slijk. Jeremia durfde bijna geen stap te verzetten. Zelfs als hij op de grond lag te slapen, durfde hij zich bijna niet te bewegen. Maar ook hier in zijn diepe ellende vergat de Heer hem niet.

Op zekere dag liet koning Sédekia de profeet Jeremia uit de gevangenis ophalen. Hij vroeg hem of er nog hoop op bevrijding was. Het antwoord van Jeremia was: ‘Koning, er is een Godswoord. U zult door de soldaten van Nebukadnezar gevangen genomen worden. Wanneer u zich nu overgeeft zal hij uw leven

sparen. Maar wanneer u de poorten van de stad gesloten houdt dan zult u een wrede dood sterven!’

Sédekia huiverde. Als hij maar durfde... Maar de vorsten van Juda zouden hem uitlachen en zijn besluit ook niet goedkeuren.

Maar misschien was deze profeet wel te pessimistisch en viel alles nog wel mee. In ieder geval zou hij hem niet straffen. De man meende het wel goed, dat geloofde hij zeker. En toen Jeremia hem heel nadrukkelijk vroeg om op een andere plek opgesloten te worden, vond hij dat goed. Jeremia werd overgebracht naar de Voorhof van de gevangenis waar hij bewegingsvrijheid had. Hij kon praten met zijn bewakers en ook met mensen die in de gevangenis een boodschap hadden.

Het duurde niet lang of de vorsten van Juda hoorden dat Jeremia profeteerde tegen de mensen in de stad. Kwaad gingen ze naar de koning en zeiden: ‘Kan dat allemaal nu zomaar? Die verrader stookt het volk op om naar de vijand over te lopen. Tegen iedereen die het maar wil horen zegt hij dat ze naar de Chaldeeërs moeten gaan, omdat ze anders zullen omkomen door het zwaard, de honger of de pest. Terwijl wij in een strijd gewikkeld zijn op leven en dood valt deze man ons in de rug aan. Die verrader moet sterven!’

Sédekia zuchtte. Diep in zijn hart had hij respect voor de profeet. Maar om eerlijk te zijn was hij ook bang voor hem. En tegen deze vorsten van Juda durfde hij ook niet in te gaan. Ook voor hen was hij bang.

‘Doe maar met hem wat jullie willen,’ zei hij vermoeid en zachtjes voegde hij daaraan toe: ‘Ik kan toch niet tegen jullie op.’

Diezelfde dag nog haalden ze Jeremia op en sleepten hem naar de diepe kuil, die in het Voorhof was. Maar deze keer zouden ze er niet op wachten of hij wel in die diepe kuil viel. Ze duwden hem naar de rand en smeten hem er overheen. Er stond geen water in de diepe put, maar op de bodem lag een dikke laag weke modder. Eén keer zou hij door vermoeidheid, honger en dorst omvallen en dat was dan het einde.... En het ergste was nog dat zijn eigen volk, dat hij zo hartstochtelijk lief had, hem dit aandeed.

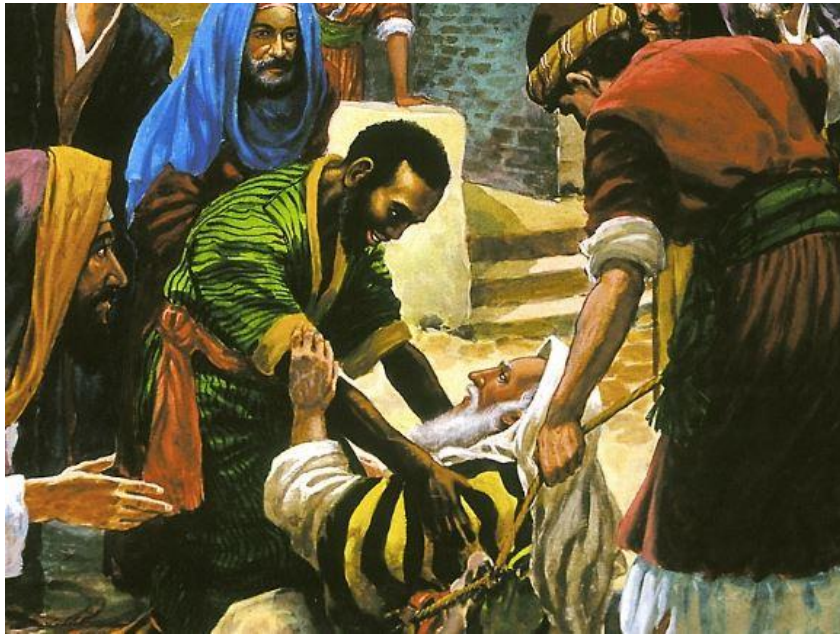
Terwijl Jeremia in die donkere put wachtte op zijn dood, was er boven in het paleis iemand druk bezig om hem te redden. Het was geen Judeeër, niet iemand van zijn eigen volk, die met zijn lot begaan was, maar een Moorman, een neger die in dienst was bij de koning. Toen deze man hoorde dat Jeremia in levensgevaar was, ging hij direct naar koning Sédekia en zei: ‘O koning, die mannen die Jeremia in de put hebben gegooid, hebben het niet goed gedaan. Hij gaat dood van honger en dorst. Geef mij een bevel en dan haal ik hem eruit.’

De weifelende koning luisterde nu ook naar deze neger.

‘Het is goed. Doe maar.’

Op zijn bevel hadden de vorsten van Juda Jeremia in de put gegooid en op bevel van dezelfde koning haalde de neger Ebed-Mélech hem eruit. Met touwen trokken ze hem uit de weke modder en Jeremia mocht zich weer vrij bewegen in de Voorhof van de gevangenis. En elke dag brachten ze hem een brood uit de Bakkerstraat.

Ebed-Mélech haalt de profeet Jeremia uit de put.

Maar toen kwam er een dag dat de bakkers in Jeruzalem niets meer hadden om te bakken. Het laatste meel was op. De honger was niet meer te dragen. Moeders hadden niets meer voor hun huilende kinderen. De rijken zochten op de vuilnisstortplaatsen of er nog iets eetbaars te vinden was. Er waren zelfs vrouwen, die hun eigen kinderen slachten.

En nog wilden de vorsten van Juda de stad niet overgeven. Net zoals in de dagen van Hizkia zou, ja ‘moest’ de Heer hun helpen. Elke man die overliep naar de vijand werd bij de stadspoort gedood. Elke dag stierven er meer mensen. De pest brak uit en de doden konden niet meer begraven worden.

Het gebeurde op een dag in de vierde maand dat de Chaldeeërs een bres sloegen in de stadsmuur. De uitgehongerde soldaten konden hen niet meer keren en iedereen vluchtte naar de bovenstad, waar een tweede muur omheen stond. Het kon nooit lang meer duren want er was geen eten voor al die mensen en de Chaldeeërs beukten op de binnenmuur.

Pas toen konden de vorsten van Juda het geloven dat ze verloren waren en dachten ze aan de woorden van Jeremia. Zij hadden de Heer verlaten: nu verliet Hij hen. En zelfs nu hadden ze niet de moed om zich over te geven. In die nacht

toen de maan niet scheen en de Chaldeeërs op de Noorderpoort beukten, vluchtten de koning en zijn belangrijke dienaren door de Zuiderpoort.

In deze uiterste nood lieten zij hun volk in de steek.

De vijand merkte al snel wat er aan de hand was en zette met hun verse en weldoorvoede paarden de achtervolging in. Dicht bij de rivier de Jordaan kregen ze koning Sédekia en zijn dienaren te pakken en sloegen hen in de boeien. Ze werden allemaal naar Ribla gebracht. Daar wachtte koning Nebukadnezar op de val van de stad Jeruzalem.

Met zijn grote zonen stond koning Sédekia voor koning Nebukadnezar. O, wat wilde hij graag dat hij nooit in opstand was gekomen. Dat hij geluisterd had naar de profeet Jeremia en dat hij niet zo bang was geweest voor zijn raadslieden, de vorsten van Juda. Maar dat was nu voorgoed te laat!

Ze namen zijn zonen en doodden die voor zijn ogen. Daarna staken ze hem zijn ogen uit en voerden hem af naar de stad Babel....

Koning Sédekia wordt afgevoerd naar Babel.

Ondertussen hielden de soldaten van Nebukadnezar rechtsdag in Jeruzalem. Weken aaneen ging het moorden door en vloeide er veel bloed in de straten van de stad. De tempel van Salomo werd leeggehaald en al het goud en zilver werd naar Babel gebracht. De stadsmuur werd helemaal afgebroken en alle huizen werden in brand gestoken. De hele stad werd één grote puin hoop en de mensen die nog leefden, werden als vee bijgedreven en naar de stad Babel gebracht. Alleen de allerarmsten mochten in het land blijven. Koning Nebukadnezar stelde over hen een stadhouder aan: Gedalja, de zoon van Ahikam. Ook de profeet Jeremia mocht in zijn land blijven en hoefde niet mee naar Babel. De Moorman Ebed-Mélech bleef ook in leven.

Later, toen stadhouder Gedalja vermoord werd, vluchtte iedereen die in Juda was achtergebleven naar Egypte. Daar zijn ze allemaal gestorven Ook de profeet Jeremia is in Egypte overleden.

Zo was dan van het oude volk van God niets overgebleven in het land dat God de Heer aan hun voorvaderen gegeven had.

Het tienstammenrijk was verloren gegaan en de bewoners opgegaan in Assyrië. Niets was van hen overgebleven. En nu zag het land van Juda er ook doods en verlaten uit. Er woonden geen mensen meer....

En toch was er bij alle ellende een troost voor die mensen die in God geloofden: deze ballingschap zou niet voor altijd zijn! Meer dan één profeet had geprofeteerd dat eens de Heer zijn volk terug zou brengen uit dat vreemde land vandaan. De stad Jeruzalem zou weer opgebouwd worden en er zou weer een nieuwe tempel komen. Nee, deze ondergang was niet het einde. Eens zou er een ommekeer komen, een nieuwe stad Jeruzalem en een nieuwe tijd van bloei. En wie dat geloofde, wie zich vasthield aan Gods beloften, ging niet zonder hoop op mars naar Babel. Natuurlijk werd de mars er niet korter door en de schande niet lichter, maar het was wel een troost om te weten dat het volk van Juda eens weer terug zou komen en dat hun kinderen nog een toekomst zouden hebben.

Jeruzalem in brand gestoken en verwoest.

Slechts een enkeling kon wanneer hij zich omdraaide en naar de puinhopen van zijn stad keek, door zijn tranen heen lachen. Het zou toch weer Gods stad worden, het oude Jeruzalem....

Maar van al die duizenden die op mars gingen naar dat verre land, waren er niet veel die het op deze manier konden zien....